

หัวข้อวิจัย การพัฒนาบทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่นและศูนย์การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน
ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
ชื่อผู้วิจัย อาจารย์ ดร.กริช ภัทรภาคิน และอาจารย์ณัฐวัฒน์ ฐิตวัฒนา
สถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ปีที่ทำเสร็จ 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารวบรวมและพัฒนาบทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้อย่าง
มีส่วนร่วมของชุมชนตามบริบทของชุมชนในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยใน
ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่าง คือ 1) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ
บางพลี จำนวน 2 คน 2) ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 83 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา
ในเขตอำเภอบางพลี จำนวน 51 คน 4) ผู้ทรงภูมิปัญญา จำนวน 36 คน และ 5) ผู้เชี่ยวชาญจาก
สถาบันอุดมศึกษาและนักวิชาการอิสระ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ 1)
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับศึกษารวบรวมข้อมูลบริบทของชุมชน 2) แบบสัมภาษณ์
แบบมีโครงสร้างสำหรับศึกษาและพัฒนาบทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 3) แนวคำถามสำหรับ
การสนทนากลุ่มสำหรับศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้อย่างมี
ส่วนร่วมของชุมชนตามบริบทของชุมชนในเขตอำเภอบางพลี การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง
ความถี่ หาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการที่พัฒนาขึ้น
ประกอบด้วย 41 ผลิตภัณฑ์/ผลงาน ของผู้ทรงภูมิปัญญา 36 คน แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ 1) การเกษตร
2) อาหารและขนม 3) งานประดิษฐ์ 4) หัตถกรรม 5) ดนตรีนาฏศิลป์ 6) ยาสมุนไพร และ 7) การ
วางแผนโบราณ บทเรียนภูมิปัญญาแต่ละบทประกอบด้วย 1) ประวัติผู้ทรงภูมิปัญญา 2)
กระบวนการเรียนรู้สั่งสมประสบการณ์ 3) การถ่ายทอดประสบการณ์/ภูมิปัญญา 3) ลักษณะ
ผลิตภัณฑ์/ผลงาน และ 4) ขั้นตอนการผลิต/การดำเนินการ

2. แนวทางในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตามบริบทของชุมชนในเขต
อำเภอบางพลี แบ่งเป็น 5 ด้านหลัก คือ 1) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ด้าน
วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการถ่ายทอดภูมิปัญญา 4)
ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และ 4) ด้านงบประมาณสนับสนุนและการบริหารจัดการ

Research Title: A Development of Indigenous Knowledge Lessons and Participatory Learning Centers for Communities of Bang-Plee in Samutprakan

Researchers: Dr. Kris Phattaraphakin, Ed.D. and Lecturer Nattawat Titawattana

Academic Institute: Dhonburi Rajabhat University

Year: 2015 (B.E.2560)

Abstract

The objectives of this research were: (1) to gather as well as develop the indigenous knowledge lessons for communities of Bang-Plee and (2) to find out some strategies for developing Participatory Learning Centers for communities of Bang-Plee. This research was considered a qualitative participatory research. There were five sample groups in this qualitative participatory research; namely, (1) two indigenous community development officials, (2) eighty-three chairpersons of communities, (3) fifty-one school administrators, (4) thirty-six persons with indigenous knowledge, and (5) twelve specialists in indigenous knowledge and education. The three research instruments were employed in this study; namely, (1) a structural interviewing form for collecting information and data concerning the context of Bang-Plee communities, (2) a structural interviewing form for collecting information and data concerning the indigenous knowledge in Bang-Plee communities, and (3) guidelines for focus group discussion concerning some strategies for developing the participatory learning centers. The information and data collected were analysed through the content analysis method and presented in terms of frequency count and percentage. The results and findings indicated that:

1) There were a total of forty-one indigenous knowledge lessons developed which were classified into seven groups; namely (1) agriculture, (2) foods and desserts, (3) artworks, (4) handicrafts, (5) Thai music and Thai dancing, (6) herbal medicinal products, and (7) Thai massage. Each indigenous knowledge lesson was composed of four parts; namely (1) background of the people with indigenous knowledge, (2) ways of accumulating experiences and skills, (3) ways of transferring and conserving the indigenous knowledge, and (4) the production process.

2) The strategies for developing the participatory learning centers were divided into five aspects; namely, (1) infrastructure and facilities, (2) teaching materials, (3) teaching and learning setting and environment, (4) staff and management, and 5) budget subsidy and management.